

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Philippi Melanchthonis Grammatica Latina

Melanchthon, Philipp

Wittebergae, 1621

Caput V. De nomine cum dativo

[urn:nbn:de:bsz:31-112308](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-112308)

Peculiare est, *Homo bonæ frugis.* ² *Plaut.* 2.

Capt.

□ **NOTA.** Etiam in his usus observandus est; ut videamus, quæ magis Genitivo, quæ magis Ablativo gaudeant.

CAPUT V.

DE NOMINE CUM

Dativo.

REGULA.

* Dativos asciscunt Adjectiva, quæ Commodum, Facilitatem, Similitudinem, Proprietatem, Amicitiam, Aptitudinem, Æqualitatem, Propinquitatem, aut his contraria significant. *ut:*

Commodum aut Incommodum.

Honestum, Iucundum, Utile, Bonum mihi.

Turpe, Molestum, Noxium, Malum tibi.

Facilitatem aut Difficultatem.

Facile, Difficile discenti. Obvius mihi.

Domus ventis pervia. Invia virtuti nulla est via.

Huc pertinent, *Manifestus, Notus, Perspicuus, Obscurus, Periculosus, Dubius, & similia;*

ut & Verbalia in **BILIS**; & Participia in **NDUS**.¹

ut, Affabilis nulli. O mihi post nullos unquam

memorande sodales. Ovid. 1. Trist. 4.

Tametsi Participia in **NDUS** nonnunquam etiam Ablativum mediante Præpositione **A** vel **AB** asciscant. *ut, Admonendus ab*

R 3 amico,

amico. Venerandus, Colendus ab omnibus.

Similitudinem aut Dissimilitudinem.

2. *Filius patri similis. Idem occidenti facit. Hor.*
Dissimilis Sulpitio. Cause illi maxime alienum.²
Cic.

Nibil tam Lysæ diversum, quàm Isocrates.
Quintil.

Proprietatem aut Communitatem.

Amatorem tibi proprium. Plaut. Mostell.
Omni atati mors est communis.

Amicitiam & Odium.

Amicus, cior, cissimus mihi. Gens inimica mihi.
1. Æn.

Improbitas Iudici invisa. Charus animo meo.
Ter.

Fidus imperio. Infidus patriæ.

Excipitur Studiosus, quod perpetuò Genitivum habet.

Homo mei studiosissimus. Studiosus pietatis.
 Aptitudinem aut Ineptitudinem.

Malum malo aptissimum. Liv. l. 1. ab U. C.

Sic Ineptus, Appositus, Accommodatus, Idoneus,
Sufficiens, Necessarius, Opportunus, Commo-
ditus, Conveniens, Habilis, Proclivis, & similia.

Æqualitatem aut Inæqualitatem.

ut, Par, Impar, Consonus, Absonus, Consentaneus,
Congruus, Coævus, Concors, Concolor, Discolor,
Æqualis, Inæqualis, Superstes, Socius, Secundus
pro Impar.

Par vel impar tanto oneri.

Nulli veterum virtute secundus. 11. Æn.

Ceteri Patri superstites fuerunt. Sveton.

Quædam

Quædam etiam cum Præpositione construuntur. ut:

Nec absenti à voce motus erāt. Liv. l. 7. ab U. C.

Cum re aliqua consentaneum. Cic. Appio l. 3.

Secum ipsa discors. Liv. l. 2. ab U. C.

Huc pertinent & Elliptica. ³

Divites conferrent, qui oneri ferundo essent.

Liv. l. 2. ab U. C.

Rempub. gratia referenda esse. Liv. l. 9. dec. 3.

Ea modo, quæ restringendo igni forent, portant. Liv. l. 10. dec. 3.

Esui, U sui esse. Solvendo non esse.

Propinquitatem.

Proximus egomet mihi. Ter. Andr. 4. 1.

Tibi me propior nemo est. Cic.

Sic Propinquus, Finitimus Vicinus, Confinis, Conterminus, Conjunctus, Contiguus, Cognatus, Socius, Familiaris.

NOTA ¶ I. Exemplo Adjectivorum etiam Substantiva interdum cum Dativo construuntur, quando commodū aut incommodum significant. ut: *Homo Homini Lupus, Diabolus, Angelus.*

Idem amor exitium est pecori pecorisq; magistro.

Autor his rebus quis est? Ter. Ad. 4. 5. (Virg.)

Autor cæteris ad te juvandum. Cic. l. 9. Att.

Auxilia libertati invocat. Tacit. l. 15.

Me adiutorem huic venisse. Cic. 1. de nat. Deor.

Δ II. Amicitia nomina raro etiam Genitivum admittunt. ut: *Plato veritatis amicissimus. Cic.*

Regina tui fidissima. Virg. 1 2. Æn.

Sic & Superstes. *Cic. ad Q. Fr. l. 1. Superstes mea vite & dignitatis.*

Et

Et *Par* apud Poetas. *Quem metuis par huius erat.* Lucan. l. 10.

Sic *Dispar*. Cic. de Senect. *Dispar sui atque dissimile.* Sil. l. 8. *Haud dispar animorum.*

Δ III. Pleraque Adjectiva commodi & aptitudinis, mutant Dativum etiam in Accusativum cum Præpositione A D. ut:

Idoneus ad hanc rem.

Magister ad eam rem improbus. Ter. Andr.

Inutilis ad pudicitiam, & ad tutandam rem.
Ter. Andr.

Sic *Aptus, Accommodatus, Sufficiens, Necessarius, & similia.*

Δ IV. *Communis & Proprius* etiam Genitivo junguntur. Cic. de de leg. *Civitas communis Deorum & Hominum, Mundus universus.* Ter. Andr. *Vitam Deorum propterea sempiternam esse arbitror, quod Voluptates eorum propriae sint.* Cic. de Sen. *Id quidem non proprium Senectutis est vitium, sed commune Valetudinis.*

Communis etiam Ablativo jungitur, mediante Præpositione CUM. ut:

Hoc mihi est commune cum ceteris. Cic. II. Att. 1.

Sic *Idem cum hoc.* ut, Annianus Poëta & plerique cum eo eiusdem Muse viri. Gell. l. 9. c. 10.

Hic, Eiusdem cum eo Muse viri, i. e. etiam Poëtae.

Δ V. *Similis & Dissimilis* Genitivo junguntur, quando ad animum referuntur; Dativo verò, quando ad externam figuram aut similem

similem affectionem, ut: *Domini similis es. Ter.*

Eun. 3. 2.

Du hast deines Herrn weise an dir.

Dissimilis sui est. Er thut wider seine gewonheit.

Filius patri similis. Cic. Dem Vater ähulich.

Similis est patri, sed similis est Matris, Er sihet

dem Vater ähulich / hat aber der Mutter
Sinnichen.

Δ VI. *Propior & Proximus,* etiam Accu-
sativo junguntur, ut, *Propior montem. Salust.*

Quis pulsat? Qui te proximus est. Plaut.

Proximus Pompeium sedebam.

Dicimus etiam cum Präpositione;

Ab igne propior stetit.

Proximus à Jove, der nechste nach ihm.

Proximus ad Dominam nullo prohibente sedeto.

Ovid. nechst bey ihr.

Δ VII. Quando huius Regulae Adjecti-
va Substantive sumuntur, Genitivo 5 jun-
guntur, ut:

Proprium animantium. Cic. 1. Off.

Commune animantium omnium est. Cic.

Amicus veritatis. Socius fortunarum.

*Par calceorum, amicorum. Est fratris tui e-
qualis, Gleichgesell.*

Germanos se putant esse Thucydidis. Cic.

CAPUT VI.

DE NOMINE CUM

Accusativo.

R 5

REGU-